

Japonska vzpenjava praprot (*Lygodium japonicum*)

Opis: Trajnica s črno plazečo koreniko, ki jo uvrščamo v deblo praprotnic (Pteridophyta). Stebelca izraščajo iz korenike v razmiku do 1 cm, vendar ostanejo v zemlji, vzpenjavi listi (pri praprotnih jih imenujemo mahala) pa se vzpenjajo tudi do 30 m v višino in se z listnim vretenom ovijajo okoli vertikalnih struktur. Kadar vertikalne opore ni, se lahko plazeče razraščajo o tleh. Listi so trikrat pernato deljeni. Listna ploskev lističev prvega reda je v obrisu trikotna. Listni segmenti so dolgi 3–5 cm, trikotni do deltoidni, s kratkimi peclji, narezani v krpe. Vretena segmentov (koste) so prekrte s posameznimi dlačicami. Sporangiji so nameščeni na ozkih prstastih segmentih listov tretjega reda (CABI, 2018).

Japonska vzpenjava praprot je v hladnejšem podnebjju listopadna in pozimi odmre do korenin. Če temperature ne padejo pod ledišče, listi ne odpadejo. Nizke temperature ne prizadenejo spor. Te sicer v toplejših predelih nastajajo prek celega leta, v hladnejših pa od junija do oktobra (CABI, 2018)

Japonska vzpenjava praprot (*Lygodium japonicum*)
Foto: Stefano, CC BY NC SA

Japonska vzpenjava praprot (*Lygodium japonicum*) s sporangiji
Foto: Alan Rockefeller, CC BY NC

Domovina: Območje naravne razširjenosti obsega južno, jugo vzhodno in vzhodno Azijo (CABI, 2018).

Stanje v Sloveniji: V Sloveniji in tudi drugje po Evropi se vrsta za zdaj ne pojavlja v naravi, je pa občasno na prodaj vsaj v Veliki Britaniji.

Habitat: Na območju naravne razširjenosti uspeva v vlažnih habitatih, a predvsem na območjih z izrazitimi sušnimi obdobji. Vrsta je zelo invazivna na jugovzhodu ZDA, kjer uspeva v različnih naravnih in sekundarnih habitatih. Invazivna je v poplavnih gozdovih, močvirjih, na obrežjih rek, pa tudi v presvetljenih gozdovih. Še posebej invazivna je v nasadih bora (EPPO, 2019).

Pot vnosa: Tudi v Evropi vrsto gojijo kot okrasno rastlino. Na Nizozemskem so našli gametofite v substratu za bonsai rastline, ki so bile uvožene iz Kitajske (EPPO, 2019).

Vplivi: Japonska vzpenjava praprot lahko gosto prerašča drevesa in rastline v podrasti in s senčenjem izriva domorodne vrste. Ker se vzpenja visoko v krošnje, vpliva tudi na drevesa. Poleg tega je na drevesih tudi veliko odmrle biomase, kar lahko spremeni dinamiko požarov, saj se ogenj zlahka razširi v krošnje. V ZDA, kjer je vrsta invazivna v plantažah bora, imajo znatne stroške z omejevanjem rastline (CABI, 2018).

Literatura:

EPPO, 2019. Data sheets on pests recommended for regulation. *Lygodium japonicum* (Thunb.) Sw Bulletin OEPP/EPPO Bulletin(2019)49(2), 261–266. Dostopno na: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1111/epp.12523> [21. 10. 2019]

Bradley K. A., 2018. CABI - Invasive Species Compendium. *Lygodium japonicum* (Japanese climbing fern). Dostopno na: <https://www.cabi.org/isc/datasheet/31783> [21. 10. 2019]

Povzeto po: Kus Veenvliet, J. in P. Veenvliet, 2019. Opisi izbranih invazivnih tujerodnih vrst, ki zadevajo Unijo. Poročilo naloge: Materiali za ozaveščanje o invazivnih tujerodnih vrstah. Izvajalec: Zavod Symbiosis, so.p. Naročnik: Ministrstvo za okolje in prostor.